

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

ΤΕΧΝΗΤΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝ

Αλεξάνδρα Βάρκα-Αδάμη, Επ. Δικηγόρος Δ.Ν, Καθηγήτρια

Είναι γνωστό ότι ο 20ός αιώνας σηματοδοτήθηκε από εκπληκτικά επιτεύγματα στον τομέα των βιοϊατρικών επιστημών. Επιτεύγματα, που επέτρεψαν την καθοριστική επέμβαση του ανθρώπου τόσο στην αναπαραγωγή του, όσο και στη διάρκεια αλλά και στην ποιότητα της ζωής του. Η επίδραση όμως της εκπληκτικής αυτής εξέλιξης των επιστημών της υγείας στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα και στις από αιώνες καθιερωμένες αξίες της κοινωνικής συμβίωσης συνεπάγεται μεγάλα ηθικά διλήμματα και δυσεπίλυτους νομικούς προβληματισμούς. Ο διεθνής και εθνικός νομοθέτης, έκπληκτος από την αλματώδη εξέλιξη της Βιοϊατρικής, ασθμαίνοντας προσπαθεί να αντιμετωπίσει πιθανές καταχρήσεις από την εφαρμογή των εκπληκτικών επιτευγμάτων της στον άνθρωπο. Από τα πλέον συναρπαστικά σύγχρονα βιοιατρικά επιτεύγματα είναι η τεχνητή γονιμοποίηση ή όπως ορθότερα τη χαρακτήρισε ο έλληνας νομοθέτης «ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή», με την οποία θα ασχοληθούμε σε αυτό το τεύχος και οι μεταμοσχεύσεις ανθρωπίνων ιστών και οργάνων, που θα μας απασχολήσει στο επόμενο.

I. Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΑ ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Η επέμβαση του ανθρώπου στη γενετική διαδικασία με τη βοήθεια της τεχνολογίας αποσυνέδεσε τη διαιώνιση του είδους από την ερωτική πράξη. Έκανε ορατό ακόμη και το επίτευγμα της ανθρώπινης δημιουργίας από κύτταρα ενός και μόνον φύλου με κλωνοποίηση, δίνοντας ελπίδες στον κρυφό πόθο του ανθρώπου για αθανασία. Ίσως δεν είναι υπερβολή το λεχθέν20τι «η ανθρωπότητα γνωρίζει πλέον αυτό που μόνον ο Θεός γνώριζε».

Ο έλληνας νομοθέτης νομιμοποίησε την τεχνητή γονιμοποίηση κάνοντας για πρώτη φορά χρήση του όρου αυτού κατά τη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου με το Ν. 1329/83, αποφεύγοντας όμως να ρυθμίσει διεξοδικά το θέμα. Περιορίστηκε να απαγορεύσει την προσβολή της πατρότητας στο σύζυγο που συγκατατέθηκε στη σύλληψη του παιδιού με τεχνητή γονιμοποίηση, για να μη τεθεί σε κίνδυνο το παιδί και η μητέρα από την πιθανή αλλαγή της συμπεριφοράς του πατέρα.

Η Ελλάδα είναι από τις τελευταίες Ευρωπαϊκές χώρες, που μόλις πρόσφατα απέκτησε ειδικό νομοθετικό πλαίσιο το Ν. 3089/20023 «για την ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή», που συμπληρώθηκε με το Ν 3305/2005 για την «εφαρμογή των μεθόδων της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής».

i.- Προϋποθέσεις του επιτρεπτού της προσφυγής στις μεθόδους της τεχνητής γονιμοποίησης

Η τεχνητή γονιμοποίηση είναι ομόλογη, όταν γίνεται με σπέρμα ή ωάριο των συζύγων και ετερόλογη, όταν γίνεται με σπέρμα ή ωάριο τρίτου δότη ή δότριας. Μπορεί να γίνει ιδίως με σπερματέγχυση ή με εξωσωματική γονιμοποίηση.

Ο νόμος επιτρέπει την άσκηση του ατομικού δικαιώματος της αναπαραγωγής με τεχνητά μέσα υπό δύο προϋποθέσεις, που υπαγορεύονται από καθαρά ιατρικούς λόγους: Τη φυσική αδυναμία απόκτησης απογόνων και την αποφυγή μετάδοσης σοβαρής κληρονομικής ή μεταδοτικής ασθένειας. Με άλλα λόγια ο νομοθέτης αντιμετωπίζει την προσφυγή στην υποβοηθούμενη αναπαραγωγή μόνον ως ένα είδος θεραπείας της στειρότητας ή για λόγους προστασίας της υγείας του παιδιού, όχι γι' άλλους προσωπικούς λόγους π.χ. λόγους αισθητικής.

Ο νόμος επιτρέπει να προσφύγει σε μεθόδους τεχνητής γονιμοποίησης και η άγαμη μοναχική γυναίκα και η γυναίκα που συμβιοί σε ελεύθερη ένωση, εφόσον συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις. Και οι δύο περιπτώσεις έχουν επικρι-

ματικής επιταγής, παροχή εγγυήσεων για την προστασία της παιδικής ηλικίας.

Για την προσφυγή σε οποιαδήποτε μέθοδο της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής απαιτείται η προηγούμενη συναίνεση των ενδιαφερόμενων προσώπων. Αν οι ενδιαφερόμενοι είναι σύζυγοι απαιτείται απλώς έγγραφη συναίνεση, αν πρόκειται περί συντρόφων που συμβιούν σε ελεύθερη ένωση απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο. Τούτο, διότι η με αυτόν τον τύπο παρασχεθείσα συναίνεση συνεπάγεται την εκούσια αναγνώριση του παιδιού από τον σύντροφο της γυναίκας, ακόμη και αν δεν είναι αυτός ο βιολογικός πατέρας (ετερόλογη, με σπέρμα τρίτου δότη τεχνητή γονιμοποίηση).

Ο νόμος απαγορεύει ρητά την προεπιλογή φύλου με τη χρήση των μεθόδων της τεχνητά υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που η επιλογή του φύλου επιβάλλεται προκειμένου να αποφευχθεί κληρονομική νόσος που συνδέεται με το φύλο, όπως π.χ. σύνδρομο Turner. Επίσης ρητά απαγορεύει την αναπαραγωγική κλωνοποίηση, που προσβάλλει βάνουσα τη μοναδικότητα και αξιοπρέπεια του ανθρώπου. Εξ' αντιδιαστολής συνάγεται ότι επιτρέπεται η θεραπευτική κλωνοποίηση μεμονωμένων ιστών ή οργάνων για μεταμόσχευση, που μπορεί να προέρχονται, είτε από βλαστοκύτταρα υπεράριθμων εμβρύων με τη σύμφωνη γνώμη των γαμετών τους, είτε από βλαστοκύτταρα ενηλίκων με τη συγκατάθεσή τους.

ii.- Μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση

Η εξέλιξη της βιοτεχνολογίας έδωσε τη δυνατότητα κρυσυντήρησης, κατάψυξης δηλαδή σε -1960 C σπέρματος ή ωαρίου, χωρίς να χάσουν την αναπαραγωγική ικανότητά τους για μεγάλο χρονικό διάστημα4, καθώς και τη δυνατότητα κρυσυντήρησης ήδη δημιουργηθέντος εμβρύου5. Η δυνατότητα αυτή επέτρεψε την πραγματοποίηση μιας ετεροχρονισμένα επιθυμούμενης ή για διάφορους λόγους επιβαλλόμενης σύλληψης, ακόμη και μετά το θάνατο του δότη του σπέρματος ή της δότριας του ωαρίου.

Η μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση έχει προκαλέσει μεγάλα ηθικά, δεοντολογικά και νομικά προβλήματα, που έχουν διχάσει την κοινή γνώμη ως προς τη σκοπιμότητα του επιτρεπτού της, δεδομένου ότι οδηγεί σε μια εκ των προτέρων προαποφασισμένη μονογονεϊκού τύπου οικογένεια.

Παρά τα ανωτέρω διλήμματα ο έλληνας νομοθέτης επέτρεψε υπό προϋποθέσεις τη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση, διότι έκρινε ότι η πλήρης νομοθετική απαγόρευση της δεν θα εφηρμόζετο στην πράξη, με αποτέλεσμα τη γέννηση παιδιών από μια μη νόμιμα ρυθμισμένη μέθοδο. Έτσι, σύμφωνα με το νόμο στη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση μπορούν να προσφύγουν μόνον οι έγγαμες γυναίκες και αυτές που συζούν σε ελεύθερη ένωση, όχι και οι άγαμες. Είναι βέβαια προφανές ότι η διάταξη αυτή εύκολα μπορεί να καταστρατηγηθεί.

Για να επιτραπεί η μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση απαιτείται δικαστική άδεια, που χορηγείται από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος και συγκεκριμένα, εφόσον α) ο σύζυγος ή ο μόνιμος σύντροφος της γυναίκας πάσχει από ασθένεια που συνδέεται με πιθανό κίνδυνο στεριότητας (π.χ. καρκίνο προστάτη), ή υπάρχει κίνδυνος θανάτου του (π.χ. σοβαρή ασθένεια ή στράτευση του σε πόλεμο) και εφόσον ο σύζυγος ή ο σύντροφος της γυναίκας είχε συναινέσει στη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, διότι το παιδί που θα γεννηθεί ύστερα από μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση είναι κληρονόμος του ήδη αποθανόντος βιολογικού του πατέρα. Για λόγους ίσης μεταχείρισης, οι διατάξεις του νόμου για τη μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση μπορεί να εφαρμοστούν και στις περιπτώσεις θανάτου της γυναίκας, οπότε η κυοφορία των ήδη γονιμοποιημένων ωαρίων της μπορεί να επιτευχθεί μέσω παρένθετης μητρότητας.

iii. Παρένθετη μητρότητα

Η «παρένθετη» ή «υποκατάστατη» ή «δανεική» μητρότητα δημιουργείται με τη μεταφορά γονιμοποιημένων ωαρίων στη μήτρα άλλης γυναίκας από αυτήν που επιθυμεί το παιδί, η οποία δέχεται απλώς να το κυοφορήσει.

Τα ηθικά και νομικά διλήμματα που συνεπάγεται η συγκεκριμένη μέθοδος τεκνοποίησης είναι πολυσύνθετα, αφού διασπά τη μητρότητα, αποσυνδέοντας την κυοφορία από τη γονιμοποίηση των γαμετών, με αποτέλεσμα να θεμελιώνει παράλληλα γενετική ή κοινωνικοσυναισθηματική μητρότητα και κυοφόρο μητρότητα. Για τους λόγους αυτούς η διεθνής έννομη τάξη δεν αντιμετωπίζει θετικά τη μέθοδο αυτή.

Παρά τα ανωτέρω διλήμματα ο έλληνας νομοθέτης υιοθέτησε την ανωτέρω μέθοδο χωρίς όμως να χρησιμοποιεί κανέναν από τους ανωτέρω επιθετικούς προσδιορισμούς, τάσσοντας παράλληλα ορισμένες προϋποθέσεις για το επιτρεπτό της. Ίσως διότι πίστευε ότι η απαγόρευση της θα οδηγούσε στην άγρα δανεικών μητρών στις χώρες που επιτρέπεται.

Για να επιτραπεί η μεταφορά στο σώμα άλλης γυναίκας γονιμοποιημένων ωαρίων ξένων προς την ίδια, απαιτείται δικαστική άδεια, που παρέχεται ύστερα από αίτηση της γυναίκας που επιθυμεί το παιδί ή της κυοφόρου, εφόσον το δικαστήριο πεισθεί ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του νόμου και συγκεκριμένα ότι υπάρχει έγγραφη και χωρίς αντάλλαγμα συμφωνία των προσώπων που επιθυμούν το παιδί και της κυοφόρου, καθώς και του συζύγου της, αν αυτή είναι έγγαμη και εφόσον αποδειχθεί ότι η γυναίκα που επιθυμεί το παιδί είναι αδύνατον να κυοφορήσει η ίδια, καθώς και ότι η κατάσταση της υγείας της κυοφόρου επιτρέπει την κυοφορία.

Σύμφωνα με το νόμο η κυοφόρος γυναίκα μπορεί να κυοφορήσει, είτε με γονιμοποιημένα ωάρια των συζύγων ή συντρόφων που επιθυμούν το παιδί, είτε με γονιμοποιημένα ωάρια τρίτων, οπωσδήποτε όμως όχι με δικά της ωάρια, δηλαδή ο νόμος δεν υιοθετεί και ορθά την πλήρη υποκατάστατη μητρότητα. Στις περιπτώσεις της παρένθετης μητρότητας, σύμφωνα με το νόμο, μητέρα του παιδιού είναι η γυναίκα που επιθυμεί το παιδί και έλαβε τη σχετική άδεια για την απόκτηση του παιδιού με τη μέθοδο αυτή, που μπορεί να είναι και η βιολογική του μητέρα, αν για τη γονιμοποίηση χρησιμοποιήθηκαν τα δικά της ωάρια, μπορεί όμως και όχι, αν για τη γονιμοποίηση χρησιμοποιήθηκαν ωάρια τρίτης δότριας.

Είναι σίγουρο η παρένθετη μητρότητα θα δημιουργήσει πολλά προβλήματα στην περίπτωση που η σχετική συμφωνία έχει ανώμαλη εξέλιξη, προβλήματα στα οποία θα κληθεί να δώσει λύση η ελληνική δικαιοσύνη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η τεχνητή γονιμοποίηση σίγουρα αποτελεί ένα από τα πλέον εκπληκτικά ιατρικά επιτεύγματα, καθώς δίνει λύση στην αδυναμία αναπαραγωγής υπογόνιμων ζευγαριών, το ποσοστό των οποίων ανέρχεται περίπου στο 15% των ζευγαριών αναπαραγωγικής ηλικίας, σύμφωνα με εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας⁷. Ταυτόχρονα όμως δημιουργεί δυσεπίλυτα προβλήματα, καθώς συνεπάγεται θεμελιακές αλλαγές στην κοινωνική δομή και στην έννομη τάξη.

Η Ελλάδα, πολύ καθυστερημένα, τελευταία από τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες οριοθέτησε νομοθετικά τα επιτρεπτά πλαίσια εφαρμογής των σύγχρονων μεθόδων της Γενετικής.

Το αν αντιμετωπίσε πολύ τολμηρά για τη δομή της ελληνικής κοινωνίας τα προκύπτοντα ζητήματα ή αν επέδειξε την απαιτούμενη σύνεση, είναι θέμα, που μόνον η πράξη μπορεί να αποδείξει.

συνέχεια στη σελ. 29 ⇨

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΕΚΘΕΣΗ DESIGN INDEX 05

ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ, 23 Σεπτεμβρίου-13 Νοεμβρίου 2005

Το εργαστήριο Βιομηχανικού Σχεδίου (design) του Τμήματος Διακοσμητικής συμμετείχε με καινοτομίες των φοιτητών **Ζ. Γεωργίου, Αι. Παυλίδου και Αρ. Μαρκογιαννάκη** στη διεθνή έκθεση **design INDEX 05**, που διεξήχθη στην Κοπεγχάγη από τις 23 Οκτωβρίου έως και την 13 Νοεμβρίου 2005 υπό την αιγίδα της κυβέρνησης της Δανίας.

Στην έκθεση έλαβαν μέρος φοιτητές Σχολών Design και επαγγελματίες Designers από την Ευρώπη και πολλές άλλες χώρες των λοιπών ηπείρων (Κίνα, Η.Π.Α. κ) με εργασίες (μελέτες, προπλάσματα και ψηφιακές σχεδιάσεις) οι οποίες είχαν επιλεγεί με βάση την πρωτοτυπία τους σε κατηγορίες που αφορούσαν σε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης: φροντίδα σώματος, εξοπλισμό κατοικιών, εργασία, παιχνίδι και μεταφορές. Τα εκθέματα και η παρουσίαση οργανώθηκαν για κάθε κατηγορία σε ειδικούς κυβικούς χώρους από plexiglass, που τοποθετήθηκαν στις κεντρικότερες και πιο πολυσύχναστες

πλατείες της δανέζικης πρωτεύουσας.

Στα πλαίσια των παράλληλων εκδηλώσεων που έγιναν από την οργανωτική επιτροπή διεξήχθη και το συνέδριο του δικτύου Cumulus των ευρωπαϊκών Σχολών Design στο κεντρικό αμφιθέατρο της Σχολής Danmarks Designskole με θέμα το μέλλον των καινοτομιών και του βιομηχανικού σχεδίου (design). Στις εργασίες εκπροσώπησε ο **καθηγητής κ. Αθανάσιος Κουζέλης** ως υπεύθυνος του εργαστηρίου Βιομηχανικού Σχεδίου (design) του Τμήματος Διακοσμητικής.

προκειμένου να αναπτυχθεί και να υποστηριχθεί η ΜΣΕΕ.

Συγκεκριμένα με βάση τις πρόσφατες απολογιστικές εκθέσεις (μέχρι και το έτος 2005) σε μια σειρά από Τμήματα του ΤΕΙ Αθήνας μπορούμε να αναφέρουμε επιγραμματικά μερικές ενδεικτικές δραστηριότητες ορισμένων Τμημάτων που κινούνται προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού και υπηρεσιών ηλεκτρονικής μάθησης:

Τμήμα Τοπογραφίας: Ανάπτυξη έντυπου-ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού και χρήση πολλαπλών πηγών πληροφόρησης,

Τμήμα Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων: Ανάπτυξη λογισμικού - εκπαιδευτικού υλικού εργαστηριακών ασκήσεων και ολοκλήρωση των συστημάτων εργαστηρίου με στόχο την εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Τμήμα Ιατρικών Εργαστηρίων: Οργάνωση εργαστηρίου προσομοίωσης για την διεξαγωγή εργαστηριακών ασκήσεων που απαιτούν ειδικές τεχνικές.

Τμήμα Οινολογίας και Τεχνολογίας Πότων: Πιλοτική δημιουργία δικτυακής Οινολογικής Πύλης.

Τμήμα Ναυπηγικής: Ανάπτυξη νέου δικτυακού τόπου Τμήματος και ενσωμάτωση εκπαιδευτικού υλικού.

Τμήμα Ηλεκτρονικής: Υλοποίηση δικτυακής πύλης με δυνατότητες πληροφοριακής θυρίδας γραμματειακής-διοικητικής υποστήριξης. Υλοποίηση πλατφόρμας ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης (δικτυακή πύλη) με ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης σε δώδεκα μαθήματα.

Τμήμα Ενεργειακής Τεχνολογίας: Δημιουργία πλατφόρμας «Ηλεκτρονική Σπουδή» με εγκατάσταση εκπαιδευτικού υλικού, παραγωγή ειδικού λογισμικού που επιτρέπει τις εγγραφές των φοιτητών από απόσταση μέσω του διαδικτύου καθώς και την μηχανογραφημένη διαχείριση και έλεγχο των στοιχείων των βιβλίων που διανέμονται στους φοιτητές.

Τμήμα Οδοντικής Τεχνολογίας: Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης σε μια σειρά από μαθήματα.

Επίσης αξιοσημείωτη και ελπιδοφόρα είναι η μέχρι σήμερα δυναμική συμμετοχή πολλών μελών του Ε.Π. του ΤΕΙ Αθήνας σε Διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια, σε θεματικά αντικείμενα που σχετίζονται με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Τα δυο τελευταία έτη πάνω από 60 επιστημονικές εργασίες, έχουν δημοσιευτεί σε επιστημονικά περιοδικά ή σε τόμους πρακτικών συνεδρίων στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου της «Αναμόρφωσης Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών» του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II, από μέλη Ε.Π. του ΤΕΙ Αθήνας. Καταλυτικά στην ανωτέρω δραστηριότητα έδρασε η πρωτοβουλία της κεντρικής δράσης υποστήριξης του έργου να συμμετέχει ενεργά στην οργάνωση του διεθνούς συνεδρίου: «2005 WSEAS International Conference on ENGINEERING EDUCATION», με συν-υποστήριξη του ΤΕΙ Κρήτης (Αναμόρφωση ΠΠΣ-Περιβάλλον), που πραγματοποιήθηκε από 8 έως 10 Ιουλίου 2004 στην Αθήνα.

Όλα τα ανωτέρω συνηγορούν και επιβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη και υποστήριξη από όλα τα μέλη της κοινότητας του ΤΕΙ Αθήνας, της Μονάδας Στήριξης Εκπαιδευτικού Έργου, ώστε να αποτελέσει έναν διαχρονικό μηχανισμό εκπαιδευτικής στήριξης μέσα στο Ίδρυμα, τόσο για τα προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών, όσο και για μελλοντικά προγράμματα της δια βίου εκπαίδευσης, αλλά και για τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, δεδομένου ότι για τις δυο τελευταίες περιπτώσεις προσφέρεται σε μεγαλύτερο βαθμό η αξιοποίηση των υπηρεσιών τηλεεκπαίδευσης.

Η καθιέρωση της Μονάδας Στήριξης Εκπαιδευτικού Έργου, με μια άρτια οργανωμένη λειτουργία και αποτελεσματικότητα, σίγουρα θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο τρόπο και στη μεθοδολογία της μάθησης. Θα περιοριστούν τα φαινόμενα έλλειψης πολλαπλού υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού (κάτι που σήμερα συμβαίνει σε μεγάλο βαθμό), δεδομένου ότι προτείνεται μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική προσέγγιση εστιασμένη σε κάθε διδασκόμενο γνωστικό αντικείμενο. Όμως ταυτόχρονα με τις ανωτέρω προσεγγίσεις δεν πρέπει να υποβαθμιστούν οι παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης και να τύχουν της αδιαφορίας των φοιτητών. Επειδή η ηλεκτρονική μάθηση δεν απαιτεί συνήθως οργανωμένους χώρους εκπαίδευσης, υπάρχει κίνδυνος οι φοιτητές να εγκαταλείψουν την παραδοσιακή συμμετοχή τους στην αίθουσα διδασκαλίας-αμφιθέατρο. Θα πρέπει λοιπόν να διασφαλιστούν οι ανωτέρω αρνητικές επιπτώσεις και οι διδάσκοντες θα πρέπει να φροντίσουν ώστε η παραδοσιακή διδασκαλία να αποτελεί κυρίαρχη μέθοδο μάθησης. Ας σημειωθεί ότι ο άνθρωπος – δάσκαλος ήταν, είναι και θα παραμείνει ο ακρογωνιαίος λίθος κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ο Δ. Τρίαντης είναι καθηγητής στο Τμήμα Ηλεκτρονικής του ΤΕΙ Αθήνας και ιδρυματικός υπεύθυνος του προγράμματος «Αναμόρφωση Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών» / Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

⇒ συνέχεια από τη σελ. 24

Βιβλιογραφικές παραπομπές

1. - Βλ. Α. Βάρκα-Αδάμη «Βιοηθική και Δίκαιο» Ελλ. Δ/νη τ. 43/2002 σελ. 663 επ.

2. - Robert Cook-Deegan: The Gene Wars. Science, Politics and the Human Genome, Norton, New York 1994. Gregg Easterbrook, Science and God: A warming trend; Science 277, 890-893

3. - Βλ. Α. Βάρκα-Αδάμη «Ο Ν. 3089/2002 για την ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή. Μια πρώτη προσέγγιση». Ελλ. Δ/νη τ. 44/2003 σελ. 43 επ.

4. - Βλ. Szalmany «Sperma-banken in der Schweiz: Ein Erfahrungsbericht στον τόμο Spermakonservierung, Insemination, In Vitro Fertilization (1986) σελ. 155.

5. - Ο νόμος ρυθμίζει και την τύχη του κρουσυντηρημένου σπέρματος ή ωαρίου ή των κρουσυντηρημένων εμβρύων, που περισσεύουν μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της αναπαραγωγικής διαδικασίας, ορίζοντας ότι τα πρόσωπα που προσφεύγουν στην τεχνητή γονιμοποίηση θα αποφασίζουν με έγγραφη δήλωση που θα κοινοποιείται στον ιατρό ή στο ιατρικό κέντρο πριν από την έναρξη της αναπαραγωγικής διαδικασίας, αν θα διαθέσουν τα πλεονάζοντα κρουσυντηρημένα έμβρυα ή σπερματοζώαρια σε άλλα πρόσωπα, τα οποία όμως θα επιλέξει ο ιατρός, ή ότι δέχονται να χρησιμοποιηθούν για ερευνητικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς ή αν επιθυμούν να καταστραφούν.

6. - Βλ. Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3089/2002 σελ. 9

7. - Βλ. Εισηγητική Έκθεση του Ν. 3305/2005 σελ. 1

Το νέο Δ.Σ. του Συλλόγου Διοικητικών

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Διοικητικού Προσωπικού ΤΕΙ-Αθήνας που εκλέχθηκε στις αρχαιρεσίες της 23/11/05 συνήλθε στις 30/11/05 υπό την προεδρεία του πλειοψηφούντος μέλους Κερασοβίτη Γεωργίου και συγκροτήθηκε σε σώμα ομόφωνα ως εξής:

Πρόεδρος: Χατζηδάκη Νίκη

Αντιπρόεδρος: Κερασοβίτης Γεώργιος

Γ.Γραμματέας: Σπηλιόπουλος Παναγιώτης

Ταμίας: Καραβίας Απόστολος

Οργαν.Γραμματέας: Βουρλάκος Αναστάσιος

Μέλη: Κοκκινέα Αικατερίνη, Γιουρτάκη Ελένη

Το τελευταίο χαιρε.. στον πρώτο καθηγητή του τμήματος Ραδιολογίας Ακτινολογίας

Το Σάββατο 7 Ιανουαρίου κηδεύτηκε από το Α Νεκροταφείο Αθηνών ο καθηγητής (συνταξιούχος) του τμήματος Ραδιολογίας Ακτινολογίας Ηλίας Προμπονάς. Ο εκλιπών υπήρξε ο πρώτος καθηγητής του τμήματος και επί πολλά έτη προϊστάμενος. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσαν ο πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας Δημήτρης Νίνος, η Διευθύντρια της ΣΕΥΠ Ευαγγελία Πρωτόπαπα, εκπαιδευτικοί του τμήματος και το διοικητικό προσωπικό.

Εκ μέρους του τμήματος τον αποχαιρέτησε ο επί τριάντα έτη συνεργάτης του καθηγητής Γιώργος Κουτρομπής.